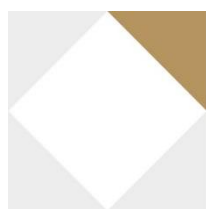

Koninklijk Instituut voor
het Kunstpatrimonium

Erfgoed
Challenge
Patrimoine

Erfgoed Challenge daagt 11,5 miljoen Belgen uit om hun erfgoed beter te maken

Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) lanceert de Erfgoed Challenge, een krachtig initiatief om kunstschaten en monumenten uit ons verleden onder de aandacht te brengen en via brede participatie een betere zorg te bieden. De kerk in je geboortedorp, een schilderij dat je niet meer loslaat, die vuurtoren waar je zo graag naartoe wandelt, dat café met zijn prachtige interieur... erfgoed is overal om ons heen, in het straatbeeld, in musea, op onverwachte plaatsen. Om dat erfgoed vandaag te laten schitteren en zo door te geven aan de volgende generaties, nodigt het KIK iedereen uit om tot 21 november te stemmen op zijn of haar favoriete erfgoed. In de aanloop naar 2030, de 200ste verjaardag van België, zullen we zo elk jaar een erfgoedschat restaureren én in het hart van de mensen brengen. Zo maken we samen ons erfgoed, beter, best.

Zes unieke erfgoedschaten

Het KIK selecteerde voor deze eerste editie zes erfgoedparels uit heel verschillende periodes en plaatsen in België. Elk met hun unieke verhaal, opbouw, stijl en noden belichamen ze samen de rijkdom en variatie van ons erfgoed. Stuk voor stuk verdienen ze de beste zorgen.

Iedereen kan vanaf 20 oktober een maand lang stemmen op zijn of haar favoriete kandidaat. Uit de top 3 van de publieksstemming, met het favoriete project in elk van de drie regio's, kiest een commissie van erfgoedliefhebbers de winnaar. Die erfgoedparel zullen de experts van het KIK opnieuw laten schitteren door haar de beste zorgen te bieden: een duurzame restauratiebehandeling, het optimaliseren van de bewaaromgeving, een gedroomde publieksopstelling...

De genomineerden van de Erfgoed Challenge 2021 zijn:

- De Merovingische sarcofaag van Chrodoara in Amay (ca. 730): een verborgen parel, de enige ter wereld met een menselijke afbeelding en een opschrift
- Het interieur van de grafkapel van Peter Paul Rubens in de Antwerpse Sint-Jacobskerk (17de eeuw): een adembenemend barok ensemble met schilder- en beeldhouwkunst
- Art Nouveau woningen in Brussel (eind 19de-begin 20ste eeuw): unieke totaalkunstwerken die eens het jonge België internationaal op de kaart zetten
- De theaterkostuums van James Ensor in het Mu.ZEE in Oostende (ca. 1911-1932): kleurrijke kostuums door Ensor ontworpen voor zijn ballet *Gamme d'Amour*
- De gipsotheek van Constantin Meunier (Elsene, 2de helft 19de-begin 20ste eeuw): een verzameling fragiele gipsen beelden die het creatieproces van de meester tonen
- De schatten van de kathedraal van Doornik (7de-20ste eeuw): een uitzonderlijk rijke collectie West-Europese kunstwerken en sierobjecten

Hilde De Clercq, algemeen directeur a.i. van het KIK: “Erfgoed, dat zijn prachtige kunstwerken, objecten en gebouwen met een innige betekenis voor individu en samenleving. Kostbare geschenken uit het verleden die we in al hun schittering willen doorgeven aan de volgende generaties. Mijn hart breekt als ik zie hoe groot de noden zijn en hoe beperkt de aandacht en middelen. Met de Erfgoed Challenge brengen we hier verandering in brengen.”

Publieksstemming

Tot 21 november kan iedereen zijn of haar stem uitbrengen op een van de zes genomineerde erfgoedschatten. <https://www.kikirpa.be/nl/erfgoedobjecten/stemmen>

Uit de top 3 van de publieksstemming, met het favoriete project in elk van de drie regio's, kiest een commissie van erfgoedliefhebbers de winnaar. Die wordt bekendgemaakt op donderdag 2 december. Wie stemde voor het winnende project, maakt bovendien kans op **'Het Eeuwig Geldend Toegangsticket'**. Dat geeft 100 jaar lang gratis toegang tot het winnend erfgoedobject en kan door de winnaar overgedragen worden van generatie op generatie. Zo willen we het symbolische eeuwige karakter van erfgoed aantonen in de vorm van een unieke prijs.

Een commissie met een hart voor erfgoed

De Erfgoed Challenge wordt begeleid door een commissie van Belgen met een heel diverse achtergrond, maar allen met een groot hart voor erfgoed. Zij ondersteunen de campagne en selecteren samen het winnend project uit de top drie van de publieksstemming. Daarbij houden ze rekening met de urgentie van een behandeling, de betekenis van het project voor de gemeenschap, de lokale betrokkenheid en de populariteit van de erfgoedschat in de stemcampagne.

De commissieleden zijn:

- Baron Frans van Daele, gewezen topdiplomaat en kabinetschef van koning Filip en van Europees voorzitter Herman Van Rompuy, bestuurder van de KU Leuven en van de Muziekkapel Koningin Elisabeth.
- Michel Moortgat, CEO van brouwerij Duvel Moortgat, voorzitter van het Erfgoedfonds van de Koning Boudewijnstichting en voorzitter van het hedendaags kunstencentrum WIELS in Brussel.
- Hadja Lahbib, journaliste en nieuwsanker bij de RTBF, documentairemaakster en filmregisseuse en opdrachthouder voor 'Brussel 2030' (kandidaatstelling Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot culturele hoofdstad van Europa in 2030).
- Hanan Challouki, oprichtster van Inclusified, schrijfster van het boek *Inclusieve Communicatie*, laureaat van de *Forbes 30 under 30 Europe 2018*-lijst, gastdocent aan de Odisee Hogeschool, vice-voorzitter van de *Belgian Association of Marketing* en onafhankelijk bestuurder bij *Flanders Investment & Trade*.
- Christophe Deborsu, wetstraatjournalist, presentator van *C'est pas tous les jours dimanche* (RTL), auteur van de bestseller *Dag Vlaanderen!* en columnist voor *Het Belang van Limburg*.
- Jannie Haek, gedelegeerd bestuurder van de Nationale Loterij
- Hilde De Clercq, algemeen directeur a.i. van het KIK, voorzitter van de commissie

Een erfgoedparel laten schitteren

Zodra het winnende project op 2 december is bekendgemaakt, gaat het interdisciplinaire team van het KIK aan de slag. Ze brengen de specifieke noden gedetailleerd in kaart en stellen een concreet plan van aanpak voor aan de beheerder van het erfgoed en aan de bevoegde overheden. Tegelijk richten ze een vriendenkring op om de lokale gemeenschap te verbinden rond het project.

Vervolgens zet het team al zijn expertise in voor het eigenlijke onderzoek, een duurzame conservatie-restauratiebehandeling, het optimaliseren van de bewaaromgeving, een

gedroomde publieksofstelling... Dat hele proces wordt in beeld gebracht en breed gecommuniceerd om zo de fascinatie voor erfgoed én de finesses van de zorg te delen.

Het einde van de werken wordt beklonken met een groot feest voor de lokale gemeenschap en alle liefhebbers. En na hen zullen nog vele generaties kunnen genieten van hún erfgoedparel!

Tien erfgoedschatten in tien jaar tijd

In de aanloop naar 2030 zal jaarlijks een nieuw erfgoedproject worden gestart. Vanaf de volgende editie, in 2022, kunnen erfgoedbeheerders ook zélf projecten voordragen. Na een voorselectie in overleg met de bevoegde administraties, maakt het KIK jaarlijks een nieuwe lijst bekend voor de publieke stemcampagne. Deze voorselectie houdt rekening met de urgentie van behandeling, het bovenlokaal belang van het erfgoed, of het past binnen de competentie en de capaciteit van het KIK en of er een mogelijkheid is tot innovatie en kennisontwikkeling. De looptijd van de behandeling zal telkens afhangen van de gekozen erfgoedschat en haar specifieke noden.

Het KIK draagt al het erfgoed een warm hart toe en wil zoveel mogelijk erfgoedschatten helpen. In functie van de maatschappelijke inbreng hoopt het KIK om meerdere projecten per jaar te kunnen uitvoeren. Zo wil de Erfgoed Challenge uitgroeien tot een duurzaam kader voor brede participatie en filantropie in de erfgoedzorg.

Een krachtig initiatief

De Erfgoed Challenge is een initiatief van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK, Brussel). Deze federale wetenschappelijke instelling speelt sinds 1948 een pioniersrol in de erfgoedzorg. Hun interdisciplinair team van wetenschappers, restaurateurs, kunsthistorici, fotografen en specialisten in beeldvorming bestudeert onze Belgische erfgoedschatten, geeft ze een duurzame behandeling en brengt ze dichterbij alle liefhebbers.

Het KIK is vooral gekend als uitvoerder van toprestauraties zoals die van het Lam Godsveelluik van de gebroeders van Eyck, maar coördineert evengoed noodhulp aan erfgoed of bewaart het collectief visueel geheugen in de online databank BALaT, met meer dan 1 miljoen foto's van het cultureel erfgoed. www.kikirpa.be

De Nationale Loterij is de eerste Founding Partner van de Erfgoed Challenge, met dank aan al haar spelers. De financiering van de behandeling van het winnende project wordt verder aangevuld door een fondsenwervingscampagne bij bedrijven, fondsen en het grote publiek. Erfgoed is van iedereen. Door mensen op directe wijze te betrekken bij de zorg ervoor, wordt het belang voor individu en samenleving vergroot. Dat is cruciaal om het Belgische erfgoed de zorgen te bieden die het verdient.

Waarom gaan de commissieleden de Erfgoed Challenge aan?

Hanan Challouki:

"De Erfgoed Challenge sprak mij niet meteen aan. Dat klinkt niet positief, maar het is precies de reden waarom ik me wél aansloot zodra ik er meer over hoorde. Erfgoed wordt immers vaak beschouwd als een privilege van een select clubje, terwijl het van en voor iedereen is. Wij en onze voorouders hebben allen bijgedragen aan ons erfgoed en zijn er zelf door gevormd. Ik wil mij dus persoonlijk engageren om het belang van erfgoed op een inclusieve manier uit te dragen aan een breed publiek."

Michel Moortgat:

"Als jonge brouwer luisterde ik altijd graag en veel naar oudere collega's. Eén van hen vertelde me ooit dat wie zijn verleden eert, zijn toekomst verzekert. En dat klopt. Je moet weten van waar je komt om te kunnen beslissen waar je naartoe wil gaan. Zorg dragen voor ons erfgoed is zorg dragen voor ons gemeenschappelijk verleden en zodoende onze gemeenschappelijke toekomst verzekeren."

Hadja Lahbib:

"Erfgoed bewaren is zorg dragen voor onszelf, ons bewust worden van wie we zijn, wat ons deel maakt van een buurt, een stad, een land. Met zijn werk beschermt en onthult het KIK de schatten van ons erfgoed. Ik ben bijzonder enthousiast om deel te nemen aan dit project, dat de deskundigheid van wetenschappers combineert met de deelname van burgers".

Christophe Deborsu:

"2030 is een mijlpaal in de geschiedenis van ons land, 200 jaar België. Erfgoed is des te meer een mijlpaal in ons lang gemeenschappelijk verhaal. Wat mooi is: wat de vorige generaties vaak samen hebben gedaan, verbindt ook vandaag. Voor erfgoed zorgen is voor onszelf zorgen. Daarom doe ik graag mee."

Jannie Haek:

De Nationale Loterij heeft het Belgische erfgoed altijd gesteund. Toen het KIK ons de Erfgoed Challenge voorlegde, lag het voor de hand dat wij de Founding Partner zouden worden. Als instelling maakt de Nationale Loterij deel uit van het erfgoed van alle Belgen en het is dan ook niet meer dan normaal dat wij meewerken aan de instandhouding van het erfgoed van België.

Voorzitter Hilde De Clercq:

"Wij ervaren dagelijks hoe sterk de band is tussen mensen en hun erfgoed. Dat lokaal engagement is precies wat we vanuit het KIK meer dan ooit gaan steunen met de Erfgoed Challenge. Samen de zorg voor erfgoed opnemen, dat brengt mensen samen, dat verbindt."

Thomas Dermine:

Als federale staatssecretaris belast met het wetenschapsbeleid en dus met het KIK, is het mij een genoegen om deel uit te maken van de officiële lancering van de Erfgoed Challenge.

Tijdens mijn ontmoetingen met de verschillende teams van het KIK ben ik mij bewust geworden van de binnen de instelling beschikbare deskundigheid en het belang van haar activiteiten. Ons erfgoed bestuderen en in stand houden betekent inderdaad zorg dragen voor het werk van onze voorouders, de sporen van de geschiedenis bewaren, onze geschiedenis bestuderen aan de hand van de gebouwen en voorwerpen die er de getuigen van zijn.

Deze kunstwerken, monumenten en voorwerpen die symbool staan voor ons verleden, geven mee vorm aan onze identiteit.

Na de verschrikkelijke overstromingen van juli werden vele erfgoedstukken beschadigd. Er werd een crisiscomité opgericht omdat de coördinatie van de initiatieven op het gebied van het erfgoed noodzakelijk en dringend was. Het KIK positioneerde zich vanzelfsprekend als coördinator van dit crisiscomité en het instituut gaf de noodzakelijke aanzet tot een gecoördineerde en inclusieve mobilisatie van regionale actoren.

De essentiële rol van het KIK werd onlangs opnieuw in de verf gezet in het kader van de restauratie van het Lam Gods door de gebroeders Van Eyck. De onthullingen rond het veelluik zijn verbluffend. Deze resultaten getuigen van de uitmuntendheid die het KIK heeft weten te bereiken, dankzij het interdisciplinaire team van restaurateurs, chemici, kunsthistorici, fotografen en beeldvormingsspecialisten.

De vandaag gepresenteerde campagne biedt burgers de mogelijkheid bij te dragen aan de restauratie van het erfgoed, zowel door prioritair te kiezen welke stukken gerestaureerd moeten worden als door de werkzaamheden mee te financieren. Afgezien van de uiteraard welkome financiële steun is dit een geweldige actie om onze medeburgers bewust te maken van hun erfgoed, maar ook van de geschiedenis van de kunst en van de technologieën die het mogelijk maken om voorwerpen en gebouwen te bewaren, te onderhouden en te restaureren.

U zult begrijpen dat ik volledig overtuigd ben van de relevantie en het belang van het project en van het feit dat het KIK alle troeven in handen heeft om het tot een goed einde te brengen!

Ik wil iedereen bedanken die aan dit project heeft bijgedragen en ik denk daarbij aan de directie en het personeel van het KIK, maar ook aan de Nationale Loterij die vandaag op het hoogste niveau wordt vertegenwoordigd door Jannie Haek en aan degenen die hun gezicht hebben geleend voor de promotiecampagne van de Erfgoed Challenge.

Ik kijk ernaar uit dit project van nabij te volgen en wens het veel succes toe.

Thomas Dermine
20 oktober 2021